

Farm Europe

Zdravotná kríza Covid19 postihla hospodárske odvetvia s výraznými účinkami. Je pravdepodobné, že tieto účinky budú trvať dlho a recesia ohrozuje Európsku úniu a ďalšie svetové ekonomiky.

Táto kríza tiež zdôrazňuje význam **potravinovej bezpečnosti**. Niektorí v Európskej únii to možno považovali za samozrejmé, alebo dokonca z európskeho poľnohospodárstva urobili bankára niektorých dvojstranných alebo mnohostranných obchodných rokovanií.

Potravinová bezpečnosť neznamená, že sa stiahneme do hľadania miestnej sebestačnosti, ktorá nikdy neexistovala, ani to nie je synonymom ničenia obchodu s tretími krajinami. Je to správna rovnováha medzi posilňovaním európskych poľnohospodárskych sektorov, silným jednotným európskym trhom zabezpečujúcim plynulosť obchodu a obchodom so zvyškom sveta, ktorý uspokojuje zostávajúce potreby Európskej únie a uspokojuje požiadavky svetových trhov, na ktorých musí Európska únia prevziať svoj podiel zodpovednosti, pokiaľ ide o dodávky a stabilitu uvedených trhov.

Potravinová bezpečnosť v Európskej únii je jednou zo základných zásad jej politickej autonómie.

Preto aby to tak bolo, **je nevyhnutné:**

- **mať ambicióznú európsku politiku zameranú na rozvoj poľnohospodárskych sektorov** vo všetkých európskych regiónoch - Farm Europe jej venuje osobitnú analýzu s návrhmi opatrení,
- **priať vo veľmi krátkodobom horizonte naliehavé opatrenia** ako reakciu na hospodársku krízu, počas ktorej sú mnohé poľnohospodárske odvetvia v súčasnosti v poklese.

ČINNOSTI, KTORÉ NEZNESÚ ODKLAD:

Pre **sektor mlieka a mliečnych výrobkov**: tento sektor trpí nevyváženou dodávkou a dopytu kvôli

vzostupnej sezónnej krivke produkcie (návrat k tráve) na jednej strane a už zaznamenanému zníženiu dopytu po sušenom mlieku vzhľadom na spomalenie vývozu, dopytu po masle z priemyslu a zatvorení odvetvia stravovania mimo domácnosti na strane druhej. Súčasná kríza zdôraznila citlivosť trhu na akúkoľvek nerovnováhu vo veľmi skorom štádiu. Už 3% pokles dopytu vedie ku kríze s kolapsom cien.

Je potrebné pamätať na to, že v tomto sektore, ako aj vo väčšine poľnohospodárskych odvetví, zastavenie poľnohospodárskeho podniku znamená jeho zánik a pokles výroby. Vzhľadom na príslušné investície a typológiu európskych poľnohospodárskych podnikov (hlavne s rodinným kapitálom) nie je a ani nemôže byť prechod zo živočíšnej výroby na rastlinnú a naopak realitou európskeho poľnohospodárstva.

—> aby sa zabránilo poklesu cien a zániku výrobcov, musí sa otvoriť intervencia výrobcov, ako aj pomoc pri súkromnom skladovaní určitých výrobkov, ale predovšetkým je naliehavo potrebné **európske opatrenie na podporu dobrovoľného zníženia výroby**.

Potom bude otázkou zabezpečiť to, aby sa vplyv tohto opatrenia nezmenšil zvýšením výroby zo strany výrobcov, ktorí by túto situáciu chceli využiť.

Pre **sektor hovädzieho mäsa**: veľké ťažkosti už existujú pri prémiových druhoch mäsa v dôsledku uzavretia stravovania mimo domu, zatvorenia mäsiarskych oddelení v supermarketoch. Spotrebitelia nasmerujú svoje nákupy na predbalené nákupy a výrobky, ktoré sa rýchlo varia. V súvislosti s neistotou majú spotrebitelia tendenciu preferovať lacnejšie kusy mäsa.

Vzhľadom na diferencovaný vývoj na trhu s prémiovými / krájanými druhmi mäsa by bolo vhodné:

1. Okamžite otvoriť **opatrenie pomoci na súkromné skladovanie prémiových druhov mäsa**
2. Zabezpečiť rovnováhu tohto segmentu trhu na európskej úrovni dôkladným monitorovaním marketingových a dovozných tokov tejto kategórie hovädzieho mäsa. Pripomíname, že v Brazílii alebo USA neexistuje trhová prémie za tieto druhy mäsa. Títo výrobcovia sú schopní vyvážať na trh Spoločenstva so skutočnou ziskovosťou za predajnú cenu v rámci EÚ od 7 do 8 EUR, čo je o 1/3 nižšia ako trhová cena.
3. **Aktivovať ustanovenia uvedené v SPP z roku 2013, ktoré poľnohospodárom umožnia spoločne zorganizovať podmienky uvádzania svojich výrobkov na trh v čase krízy.**

Pokiaľ ide o sektory mäsa, musí sa venovať pozornosť aj odvetviu oviec, z ktorého podstatná časť jeho ročného obratu je otázna v dôsledku súčasnej krízy a rozhodnutia o obmedzeniach.

Pre **sektor vína**: tržby prostredníctvom veľkoobjemovej distribúcie sa udržali v marci a mali by sa udržať aj v apríli. Predaje do sektoru HORECA sa však zastavili, znížili sa aj ceny v špecializovaných predajniach a prudko sa znížil aj objem vývozu. Pokiaľ ide o ostatné odvetvia, straty z predaných objemov sa nebudú vyrovnávať. Okrem poklesu súčasného obratu je problémom aj príchod novej výroby do oblastí, v ktorých budú nádrže plné zásob. K finančnému problému by sa preto mohol pridať technický problém, ktorý rozšíri prvý.

- > **destilačné opatrenia v niektorých oblastiach** by sa mali zvážiť, pretože sa dajú dobre využiť ako odpoveď na krízu Covid-19 and neznížia štrukturálnejšie problémy trhovej primeranosti pre určité vína. Podobne by sa malo zvážiť využitie zeleného zberu,
- > posilnené reklamné kampane, najmä na trhu EÚ, sa musia financovať v rámci výnimočných európskych opatrení,
- > o jednoročnom predĺžení platnosti povolení, ktoré majú výrobcovia, by sa malo rozhodnúť odchyľne od článku 62 ods. 3 nariadenia č. 1308/2013.

Pre **sektor ovocia a zeleniny**: toto odvetvie čelí plným dôsledkom krízy, zatiaľ čo jej produkčné obdobie opäť nadchádza. Čelí veľkým pracovným problémom, poklesu spotreby čerstvého ovocia a zeleniny, keď spotrebitelia prechádzajú na výrobky s dlhou životnosťou, či už sú varené alebo sa dajú ľahko variť, a výrobnými stratami s obmedzenou dobou skladovania. Preto je potrebné zabezpečiť rovnováhu medzi dopytom a ponukou, aby nedošlo k zníženiu cien - a preto by sa malo uvažovať o stiahnutí produkcie bez preorientovania na spracovanie obmedzené priemyselnými kapacitami a rovnováhe samotných trhov - a finančnej podpory vzhľadom na nevyhnutnú stratu príjmu v prípade sezónnej výroby a pokles na trhu po kríze, až kým sa spotreba nevráti na predchádzajúcu úroveň. Opatrenia na podporu spotreby sa okrem toho musia napláňovať hneď, ako sa skončí zdravotná kríza.

Pre **sektor kvetov a škôlok**: toto odvetvie prakticky ukončilo svoju činnosť, čo malo za následok stratu obratu a úrody. Priama finančná pomoc sa pre tieto podniky vyžaduje aktiváciou ustanovení

článku 219 nariadenia 1308/2013.

Pre **sektor cukru a etanolu**: toto odvetvie bude veľmi rýchlo čeliť veľmi zhoršenej situácii. Trh s energiou výrazne poklesol, čo viedlo k prudkému poklesu cien a objemu palivového etanolu. Spomalenie globálnej hospodárskej činnosti, ktoré bude nasledovať po skončení zdravotnej krízy, nám nedovoľuje dúfať v skutočné zlepšenie. Tri dôsledky pre európske odvetvie cukru a etanolu:

- vyššia dostupnosť cukru na svetovej úrovni v dôsledku presmerovania časti kapacity etanolu v Brazílii na výrobu cukru, a teda pokles svetových cien cukru,
- nižšie ceny etanolu na európskom trhu,
- spomalenie dopytu po etanole na americkom trhu, čo bude mať za následok presmerovanie množstiev z USA na svetový trh, a preto pravdepodobne bez preventívnych opatrení zaplaví európsky trh.

—> Preto je potrebné prijať naliehavé opatrenia na zachovanie ziskovosti európskych produkcií na európskom trhu a určitej plynulosti svetového obchodu s cukrom. Komisia musí okamžite začať analýzu trhovej rovnováhy a vymedziť regulačné opatrenia na dovozy a ich ceny, ktoré sa majú prijať, aby sa zachoval európsky trh, najmä vo veľmi krátkom čase pre etanol.

Pre **sektor obilnín**: európske odvetvie obilnín a poľných plodín bude mať dvojitý dopad veľmi pravdepodobnej globálnej recesie - nízkych cien energie, predpokladaného poklesu cien kukurice v USA a agresívnej obchodnej politiky Spojených štátov na poľnohospodárskych trhoch; politika, ktorá sa už pred zdravotnou krízou vyznačovala dohodou medzi Čínou a USA, ktorá posunula európske zdroje dodávok do pozadia.

Okrem konkrétnych opatrení, ktoré sa majú prijať pre každé odvetvie, sa musí pripraviť európsky krízový plán pre všetky odvetvia, aby sa chránilo čo najviac štruktúr pred poklesom marží, ktorým budú pravdepodobne čeliť. Tento fond musí byť schopný poskytnúť poľnohospodárom priamu pomoc s cieľom čiastočne kompenzovať straty z marže a záruky za hotovostné pôžičky. Musí sa vypracovať európsky plán finančnej pomoci na zníženie marží.

Všetky tieto opatrenia musia byť financované mimo rozpočtu SPP. Nemalo by zmysel znižovať priamu pomoc poľnohospodárom v rámci SPP s cieľom financovať krízový fond na záchranu európskeho poľnohospodárstva.